

İşsizlik ve Girişimcilik Kavramlarına Bibliyometrik Bakış A Bibliometric View of the Concepts of Unemployment and Entrepreneurship

Ethem TOPÇUOĞLU^a Onur OKTAYSOY^b Selen UYGUNGİL ERDOĞAN^c
Seçil GÜRÜN KARATEPE^d

^a İstanbul Arel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İstanbul, Türkiye. ethemtopcuoglu@arel.edu.tr

^b Kafkas Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri, Kars, Türkiye, onurkavak@kafkas.edu.tr

^c Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Kadiri Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Kadiri, Osmaniye, Türkiye, suygungilerdogan@osmaniye.edu.tr

^d İstanbul Arel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İstanbul, Türkiye. secilgurun@arel.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

ÖZET

Anahtar Kelimeler:

Girişimcilik
İşsizlik
İstihdam
Kalkınma
KOBİ

Gönderilme Tarihi 1 Şubat 2023
Revizyon Tarihi 17 Haziran 2023
Kabul Tarihi 20 Haziran 2023

Makale Kategorisi:
Araştırma Makalesi

Amaç – Literatürde girişimcilik ve işsizlik kavramlarını konu edinen SSCI düzeyinde eserleri belirleyerek, Türkiye adresli yayınların sayı ve etkinliği üzerinde değerlendirme yapmak, yine alan yazındaki boşlukları tespit ederek, yeni çalışmalara önerilerde bulunmaktır.

Yöntem – Araştırmada kullanılan yöntem, bibliyometrik analiz yöntemidir. Bu çalışma kapsamında yapılan sorgulama ile elde edilen veriler, bibtex formatında WoS veri tabanından indirilerek, R 4.2.2 paket programı eklentisi olan bibliometrix ile incelenmiştir. Çalışma verileri Web of Science veri tabanından alınmıştır. Verilerin toplanması için “unemployment” and “entrepreneurship” kelimeleri aratılarak ortaya çıkan sonuçlar incelenmiştir. Web of Science veri tabanı üzerinden 1.645 çalışmaya ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmalar içerisinde 2013 ile 2022 yılları arasında yayınlanmış, Social Sciences Citations Index (SSCI) indeksinde yayınlanan, İngilizce makaleler filtrelenerek veri seti oluşturulmuştur. Yapılan filtreleme işlemi sonrasında çalışma 429 makale ile sürdürülmüştür.

Bulgular – Girişimcilik ve işsizlik temalı çalışmalar incelendiğinde yapılan çalışma sayısının en fazla 74 eserle 2021 yılında olduğu, çalışmalara yapılan atf sayısının 21.809 düzeyinde olduğu görülmektedir. Kavramlara ilişkin yapılan yayınlar arasında Türkiye merkezli çalışmalar sınıflandırıldığında 1 adet bildiri (Kum ve Karacaoğlu, 2010), 2 adet yüksek lisans tezi (Balkaya, 2017; Sezer Akgün, 2019), 1 adet makale (Çetintaş vd., 2018) bulunduğu görülmüştür. Söz konusu bu durum, akademik anlamda kavramlara gösterilen ilginin eksikliğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Tartışma – Kavramlara ilişkin ülkemizde akademik ilginin son derece az olduğu, yapılan az sayıda eserin neredeyse hiç atf almadığı görülmektedir. Uluslararası literatürde bu kadar yaygın bir konunun ülkemizde işlenmemesi ve araştırmacıların bu konulara ilgisizliğinin tespit edilmesi, yapılan çalışmanın önemini göstermektedir.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Entrepreneurship
Unemployment
Employment
Economic Development
SMEs.

Received 1 February 2023
Revised 17 June 2023
Accepted 20 June 2023

Article Classification:
Research Article

Purpose – The aim of this study is to identify the SSCI-level works on the concepts of entrepreneurship and unemployment in the literature. Again, evaluating the number and effectiveness of publications from Turkey, identifying gaps in the literature, and making suggestions for new studies are among the research objectives.

Design/methodology/approach – The method used in the research is the bibliometric analysis method. The data obtained by the query made within the scope of this study were downloaded from the WoS database in bibtex format and examined with bibliometrix, which is the R 4.2.2 package program add-on.

Study data were taken from the Web of Science database. In order to collect the data, the words “unemployment” and “entrepreneurship” were searched and the results were examined. 1,645 studies were accessed through the Web of Science database. Among these studies, the data set was created by filtering the English articles published in the Social Sciences Citations Index (SSCI) between 2013 and 2022. After the filtering process, the study continued with 429 articles.

Results – When the “entrepreneurial” and “unemployment”-themed studies were examined, it was seen that the number of studies was in 2021 with 74 works at the most, and the number of citations to the studies was 21,809. When Turkey-based studies are classified among the publications on the

Önerilen Atıf / Suggested Citation

Topçuoğlu, E., Oktaysoy, O., Uygungil Erdoğan, S., Gürün Karatepe, S. (2023). İşsizlik ve Girişimcilik Kavramlarına Bibliyometrik Bakış, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15 (2), 1276-1292.

concepts, it is seen that there are 1 notification (Kum & Karacaoğlu, 2010), 2 master's thesis (Balkaya, 2017; Sezer Akgün, 2019), 1 article (Çetintaş et al., 2018). This situation can be accepted as an indication of the lack of interest shown in academic concepts.

Discussion – It is seen that there is very little academic interest in the concepts in our country, and the few works that have been published are almost never cited. The fact that such a common subject in the international literature is not covered in our country and the indifference of researchers to these issues shows the importance of the study.

1. GİRİŞ

İşsizlik, üretim faktörlerinden biri ve belki de en önemlisi olan emek faktöründen tam anlamıyla istifade edilememesi durumudur. İşsizlik bireysel anlamda ise, “kişinin çalışma arzu, yetenek ve yeterliliğine sahip olmasına rağmen kazanç elde edebileceği bir işe sahip olamaması durumu” olarak tanımlanabilir. Toplumsal bakımdan ise işsizlik, “üretimde işgücünden yeterince istifade edilememesi, bu nedenle de bir kısım emeğin değere dönüşemeyerek zayi edilmesi hali” olarak tanımlanmaktadır. Bireysel düzeyde gelir elde edememeye bağlı yoksulluk hali olarak kendisini gösteren işsizlik, toplumsal düzeyde milli gelir elde edememeye bağlı refah sorunları şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda ekonomik ve sosyal standartları her ne olursa olsun, toplumlar üzerinde sosyo-ekonomik tahribat yaratan işsizlik, mücadele edilip, üstesinden gelinmesi gereken önemli bir sorundur (Güler, 2005: 375).

İşsizlik olgusuyla mücadele noktasında istihdam politikalarının son derece önemli bir yeri vardır. İstihdam politikaları, “İşsizliği ve istihdam eksikliğini sonlandırmak, işgücü piyasasının beklentilerini karşılamak, refah standartlarını yükseltmek, insan kaynağından etkin ve verimli bir şekilde istifade etmek üzere oluşturulan politikalar” şeklinde tanımlanabilir. İstihdam politikaları, aktif ve pasif olmak üzere iki başlık şeklinde sınıflandırılmaktadır. Aktif istihdam politikalarından kasıt, işgücü piyasasında girebilecek kimselerin, işgücüne dâhil olabilmelerini kolaylaştırmak adına yürütülen faaliyetler olarak ifade edilebilir. Mesleki eğitim programları, kamu ve özel istihdam uygulamaları, girişimcilik teşvikleri, belli gruplara (gençler, kadınlar, engelliler vb.) yönelik zaruri/özendirici istihdam projeleri aktif istihdam politikaları kapsamında değerlendirilmektedir. Pasif istihdam politikalarından kasıt ise, işsizlik olgusundan kaynaklı sorunların bertaraf edilmesine yönelik yürütülen faaliyetler şeklinde ifade edilebilir. İşsizlik ödemeleri, işsizlik sigortası uygulamaları, kıdem tazminatı gibi faaliyetler bu kapsamda yürütülen politikalara örnek verilebilir (Pedersen ve Lund, 1981: 289).

Daha önce de ifade edildiği üzere küresel bir sorun olan işsizlik olgusunu Türkiye özelinde değerlendirdiğimizde, özellikle gizli işsizlik ve eksik istihdama ilişkin noktalarda önemli sorunların olduğu görülmektedir (Serter, 1993). Türkiye’de işsizlik olgusuyla mücadelede hem aktif hem de pasif istihdam politikaları etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bahse konu politikalar kapsamında Türkiye’de işgücü piyasasında yer alabilecek kimselere yönelik çok sayıda istihdam politikası uygulamanın yanı sıra, işsizlikle mücadele için özellikle 2000’li yıllar sonrasında girişimcilik önemli bir araç olarak görülmektedir. Yüksek katma değer yaratma, yaratıcı fikirleri hayata geçirme, üretim kapasitesini artırma, küresel arenada yer alabilme ve istihdam noktasında kamunun sorumluluğunu azaltıp, gelirlerini artırma, toplumsal huzur ve refah alanı oluşturma gibi etkileri bakımından girişimcilik uygulamaları son derece önemlidir.

Girişimcilik kavramına yönelik çeşitli kapsam ve içerikte çok sayıda tanım alan yazında yer almaktadır. Bu tanımların bir özeti olarak girişimciliği “birey esaslı, yeni ya da yaratıcı bir fikrin, başarılı biçimde bir işletmeye dönüştürülebilmesi” olarak tanımlamak mümkündür (Santarelli ve Vivarelli, 2007). Girişimcilik riski yapılandırmayı, yapılandırılmış riski almayı, belirsizliğe karşı toleranslı olmayı, olgulara sıradanın ötesinde bakabilmeyi, öngörülü olmayı ve işletmeyi kurabilmek için gerekli finansal güce sahip olma yolunu bulmayı gerekli kılmaktadır.

Girişimcilik bağlamında yürütülen destekleme politikaları, yerel ya da ulusal ölçekte yürütülen geniş ölçekli ve çok boyutlu politikalarlardır. Ülkemizde yürütülen girişimcilik politikaları incelendiğinde devletin girişimcilik taleplerine yanıt vermenin yanı sıra toplumsal girişimcilik talebini de arttırmaya yönelik faaliyetlerde bulunduğu gözlenmektedir. Girişimciliğin yaygınlık kazanmasını sağlamanın en etkili yolu finansman temelli sorunları çözüme kavuşturmadır. Bu doğrultuda, makro düzeyli kısa vade sermaye aktarımı, düşük faizli finansman, vergi kolaylığı vb. gibi çeşitli destekler ülkemiz girişimcilik politikalarında etkin kullanılan enstrümanlardır. Fakat bahse konu politikaların etkinlik kaydedebilmeleri ve erişilmek

istenen amaca hizmet eder forma dönüştürülebilmeleri, günümüz dünyasında ancak akademik yol göstericilik ve destek ile mümkün olabilmektedir. Bu noktada işsizlik ve girişimcilik ile ilgili literatürün incelenmesi ve eksik kalan, tamamlanması gereken noktaların belirlenmesiyle yapılacak sonraki çalışmalara ışık tutmak son derece önemlidir. Nitekim bu çalışma işsizlik ve girişimcilik kavramlarını konu edinen, belli standartlardaki çalışmaları bibliyometrik yaklaşımla inceleyerek, bir alan yazın analizi yapma amacı taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda ulusal literatür taranmış ancak istenilen sayıda esere ulaşılamamıştır. Yazılan eserlerinde atıf sorunu yaşadığı da görülmüştür. Ancak yapılan çalışma sonucunda girişimcilik ve işsizlik kavramlarının eğitim, serbest çalışma, istihdam, politika, büyüme, gelişim, etki, performans, kadın, risk ve işletme kavramlarından biri veya birkaçı ile ilişkilendirildiğinde uluslararası literatürde Türkiye adresli çalışmalarında yer alabileceği belirlenmiştir. Bu açıdan yapılan çalışmanın araştırmacıları yönlendirme ve literatürde ki eksikliği ortaya koyma konusunda literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İşsizlik

Geçmişten günümüze, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyal alanda işsizlik, en temel problemlerden birisi olmuştur. İşsizlik aktif olarak iş arayan kişinin iş bulamadığı durum olarak ifade etmektedir (Ho ve Iyke, 2018: 151). Bir diğer ifade ile işsizlik emek talebi ile emek arzının uyumsuz olması veya emek talebinin emek arzını karşılamaması durumudur. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'ne göre ise işgücünün işsiz sayılabilmesi için "kişinin herhangi bir işte çalışmıyor olması", "iş bulma çabasında olması" ve "her an işe başlamaya hazır durumda olması" gerekmektedir (ILO, 2021).

Dünya Bankası, Dünya Kalkınma Göstergeleri 'ne göre, dünya nüfusu 7,8 milyar, nüfus artış oranı ise %1,2'dir (Dünya Kalkınma Göstergeleri, 2022). 2021 yılında COVID-19 küresel salgını, iki yıldır küresel ekonomiyi baskılamış; işgücü piyasalarının tam ve dengeli olarak toparlanmasını engellemiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Küresel işsizliğin 2019'daki düzeyi 21 milyon kadar aşarak 2022'de 207 milyon olacağı öngörülmektedir (ILO, 2022). 2022 küresel tahminlerine göre, Dünya'da işgücüne katılım oranı %59,3, işsizlik oranı ise %5,9'dur (ILOSTAT, 2022). Kadınlarda işsizlik oranı %6,4 iken, erkeklerde bu oran %6,1 olarak belirlenmiştir (Dünya Kalkınma Göstergeleri, 2022). Dünya'da istihdamda gerileme yaşanırken, işsizlikte ise artış gözlenmektedir. Her yıl işgücüne katılan bireyler için yeterli iş imkânlarının yaratılamaması, gelişmiş ülkeler için de işsizliği ilk sıraya taşımaktadır (Ghose vd., 2010: 13).

İşsizliğin ekonomik boyutu ve sonuçları bilinen bir gerçek iken sosyal boyutu da ülkeler bakımından önemli bir sorundur. İstihdam içerisinde yer almayan bireylerin psikolojik olarak yaşadıkları sorunlar, suç işleme olasılıklarının artması işsizlik sorununa ülkelerin sosyal boyutta da çözüm üretmelerini gerektirmektedir (Pedersen ve Lund, 1981: 289).

Teknoloji alanında yaşanan gelişmelerde ülkelerin istihdam ve işsizlik sorunlarına etki etmektedir. Şöyle ki Sanayi Devrimi, insan gücünün yerini alan makinelerle istihdamın içeriğini etkilemiştir. Teknoloji ile insanlar bir yandan işsiz kalırken bir yandan da farklı iş imkânları oluşturmaktadır. Bugün bilgisayara dayalı üretim teknolojileri ve yapay zekâ da daha nitelikli işgücü ihtiyacını ortaya çıkarırken vasıfsız işgücü için işsizlik tehlikesini getirmektedir.

İşsizlik, 2020'de başlayan pandemi ve sonrasında gelen ekonomik krizle birlikte gelişmekte olan ülkelerle birlikte gelişmiş ülkelerinde büyük bir sorunu haline gelmiştir. Dolayısıyla işsizlik sorunu küresel bir hal almıştır. İşsizliğin altında yatan birçok sebep bulunmaktadır. İşgücü piyasalarında oluşan arz ve talep dengesizlikleri işsizliğin nedensel olarak dağılımlarını ve işsizlik oranını etkilemektedir (Sinha, 1968: 15). Dengesiz nüfus artışı, yatırımların yetersiz oluşu, istihdam politikalarının etkinliğinin sağlanamaması, eğitim ve işgücü piyasaları arasındaki uyumsuzluk nedenler arasında sayılabilmektedir.

Bir ülkenin demografik yapısı da işsizliğe etki etmektedir. Genç nüfusun yoğun olduğu bir ülkede bu gençlerin eğitim seviyelerinin düşük olması veya niteliklerinin işgücü piyasalarıyla uyumlu olmaması işsizliğe sebep oluşturacaktır. Diğer taraftan kadınların eğitim seviyelerinin düşük olması, geleneksel cinsiyetçi anlayış yine bir demografik neden olarak işsizlik yaratacaktır.

Tablo 1'de Ülkeler itibarıyla işsizlik oranları yüzdelik olarak verilmiştir. Yüksek gelirli ülkeler ortalamasının %5,7, orta gelirli ülkelerin %6,3, düşük gelirli ülkelerin %6,1, en düşük işsizlik oranının Japonya'da % 2,6, en

yüksek ise Güney Afrika'da %33,6 oranında olduğu görülmektedir. Pandemi öncesi dönemle karşılaştırıldığında işsizlik oranlarının yükselme eğiliminde olduğu görülmektedir. Günümüzde gelişmiş ülkelerde işgücü piyasaları incelendiğinde işsizlik oranlarının yüksek olduğu, çoğunda a-tipik ya da standart dışı çalışmanın giderek yaygınlaşması nedeniyle istihdam edilen işgücünün önemli bir kısmı iş güvencesinden yoksun olarak istihdam edilmektedir. Bu durumda çalışma kısmi ya da geçici çalışma şeklinde gerçekleştiğinden yeni istihdam sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Günümüzde bu sebeple yaşanan işsizlik sorununun temelinde; gençler arasında ve daha yaygın, uzun süreli, kadın ve yüksek oranlı yapısal işsizliğin olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Ülkeler İtibariyle İşsizlik Oranları

Ülke	%	Ülke	%
Güney Afrika	33,60	Çin	5,50
Yunanistan	14,80	İsviçre	5,30
İspanya	12,40	Norveç	5,00
Türkiye	10,20	Rusya	5,00
İtalya	9,80	Doğu Asya Pasifik	4,20
Fransa	7,40	ABD	3,70
Avrupa Birliği	7,00	Hollanda	3,70
Orta Gelirli Ülkeler	6,30	İngiltere	3,60
OECD Ülkeleri	6,30	Almanya	3,50
Düşük Gelirli Ülkeler	6,10	Japonya	2,60
Yüksek Gelirli Ülkeler	5,70		

Kaynak: Dünya Bankası (2021)

Gelişmekte olan ülkelerde işsizlik sorunu ise çözümü zor ve daha büyüktür. Tarıma dayalı ekonomik yapıları artarak emek piyasasına dâhil olan nüfusun düşük verimlilik düzeyleri ile Dünya ekonomisinde pandemi sonrasında yaşanan ekonomik durgunluk, büyümenin istihdam yaratamaması sonucu işsizliği çözümü daha zor hale getirmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızı gelişmiş ülkelere yüksektir ve bu durum genç bir nüfus potansiyelini oluşturmada ve emek arzının fazla olmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte kayıt dışı sektör istihdamının artışı da istihdamın önemli sorunlarından birisidir. Kentlere yığılan düzenli bir geliri olmayanlar ile kırsal bölgelerde geleneksel üretim teknikleri içerisinde gizlenmiş bir kitle geliştirmekte olan ülkelerin dönüşümlü bir problemi haline gelmiştir. Bu ülkelerde istihdamın sağlıklı bir şekilde değerlendirilebilmesinde kayıtlı istihdamın toplam istihdamdaki payı, kayıt dışı istihdamda işçi başına üretim ve işsizlik oranından oluşan üç temel göstergenin dikkate alınması gerektiği ileri sürülmektedir (Ghose vd., 2010: 13).

Covid 19 salgını mal ve hizmet talebinde meydana getirdiği daralmayla birlikte ülkelerde resesyon yaratarak işsizliğin artmasına sebep olmuştur. Dünya Bankası'nın en son Küresel Ekonomik Beklentiler Raporuna göre küresel büyüme hızının ivme kaybederek 2021 yılındaki yüzde 5,5 seviyesinden, 2022 yılında yüzde 4,1'e ve 2023 yılında yüzde 3,2'ye inmesi beklenmektedir (Dünya Bankası, Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu, 2022). Dünya Ticaret Örgütü tahminlerine göre ise küresel ticaret %5.3 oranında düşmüştür. Covid -19 ile devletler müdahale ederek virüsün yayılmasına yönelik tedbirler almış olmalarına rağmen ekonomi üzerinde önemli hasarlar bırakmıştır (Kong ve Prinz, 2020: 4). Bu dönemde işgücü arz ve talebinde baskılanma durumu oluşmuştur. İşletmelerin de hastalığın sonuçlarından kaynaklı olarak hane halkı tüketimleri de düşmüştür. Bu durum yatırımlarını da olumsuz etkilemiştir (Asare ve Barfi, 2021: 33).

Salgının işgücü piyasalarına etkisinin kısa dönemde etkileri şöyle gözlenmiştir: Gençler özellikle güvencesi düşük iş sözleşmesiyle çalışan işçiler, salgın döneminde işsiz kalmışlardır. Aynı zamanda tecrübeli olan işçiler ise kapanan işyerlerinden ayrıldıktan sonra tecrübelerine uygun iş bulmakta zorlanmışlardır (Almeida ve Santos, 2020: 998). Küresel çalışma saatlerindeki düşüşte dikkat çekicidir. 2019 yılının son çeyreği ile kıyaslandığında 2020 yılında %8.7 oranında çalışma saatlerinde düşüş yaşanmıştır. 2008 Küresel Finans Krizi ile kıyaslandığında pandemi döneminde çalışma saatlerinde 4 katlık bir kayıp yaşanmıştır. Küresel istihdam kayıpları ise 2020 yılında 110 milyon olarak saptanmıştır. Buna göre dünyanın işsizlik oranı da %1.1 artışla %6.6'ya yükselmiştir (Kılınç, 2021: 930).

2.2. Girişimcilik

Fransızca “üstlenmek” anlamına gelen “entreprendre” kelimesinden türemiş olan girişimci kavramı, dünyanın ekonomik yapısındaki değişiklik ve karmaşıklığın artması ile birlikte, belirli meslekleri ifade etmekten başlayarak, meslekten çok kişi ile ilgili kavramları içerecek şekilde zaman içinde gelişim göstermiştir (Hassan, 2013: 4431; Apaydın, 2018: 4). 18. yüzyılda girişimci terimini ilk defa kullanan ve girişimciyi ekonomik bir aktör olarak tanımlayan Fransız iktisatçı Richard Cantillon’dur (Hassan, 2013: 4431). Girişimcilik kavramını kişinin başkası için ücret karşılığında çalışmak yerine kendi işini araması, diğer bir ifade ile kendisi için çalışması olarak görmesi, risk alma fikrini ortaya çıkarmıştır (Wennekers ve Thurik, 1999: 31). Cantillon (1734)’a göre, girişimcileri işe alınan çalışanlardan ayıran temel faktör, serbest çalışmanın yarattığı belirsizlik ve risk kavramlarından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla risk alma kavramı, girişimciliği tanımlamak için sıklıkla kullanılan bir nitelik haline gelmiştir (Lumpkin ve Dess, 1996: 144). Nitekim, Drucker (1985) “Innovation and Entrepreneurship, Practice and Principles” isimli kitabında girişimciliği risk almakla ilişkilendirerek, girişimciyi, kariyerini ve finansal güvenliğini tehlikeye atmaya ve bir fikre yönelik risk almaya istekli, belirsiz bir girişime sermaye ile birlikte çok zaman harcayan kişi olarak tanımlamaktadır. Girişimciliğin kişilerin davranışsal bir özelliği olduğunu ifade eden Wennekers ve Thurik, (1999:46) girişimciliğin, bireylerin kendi başlarına, ekipler halinde, mevcut organizasyonların içinde ve dışında yeni ekonomik fırsatları algılamak ve yaratmak ile belirsizlik ve engeller karşısında kaynakların ve kurumların yeri, biçimi ve kullanımına ilişkin kararlar alarak fikirlerini piyasaya sunmak konusundaki açık yeteneği ve istekliliği olduğunu belirtmektedirler.

Girişimciliğin ilgi görmesinin en önemli sebebinin, küçük işletmelerin kapitalist ekonominin büyümesi için gerekli olduğu inancı ile istihdam yaratma ve inovasyonun orantısız bir payından küçük işletmelerin sorumlu olduğuna dair yaygın görüşten kaynaklandığı ileri sürülmektedir (Blanchflower ve Meyer 1994: 1; Coulter, 2001: 11). 20. yüzyılın başlarında girişimciyi modern anlamda tanımlayan J. A. Schumpeter, girişimciliğin ekonomik kalkınmanın altında yatan güç olduğunu vurgulamaktadır (Santarelli ve Vivarelli, 2007; Uygungul ve Kobanoğlu, 2017). Benzer şekilde Adejumo (2000), girişimcilik faaliyetlerinin bir ulusun ekonomisi ve insanların yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkiler yaratabildiğini, bu bağlamda, bir ekonominin büyümesi ve gelişimi ile ilgili önemini vurgulamak üzere girişimciliğin “istihdam yaratma kaynağı” olarak anıldığını belirtmektedir (akt. Hassan, 2013: 4430). Audretsch vd. (2001: 23) ise politika tartışmalarında ortaya çıkan istihdamsız büyüme kavramının, büyümenin sadece kendi başına değil, aynı zamanda açık bir politika hedefi olarak işsizliğin azaltılmasıyla sonuçlandığında değerli olduğunu yansıttığını ifade etmektedirler.

Harper (1991: 8) kamu veya özel sektör fark etmeksizin, büyük ölçekli işletmelerin, daha zengin ülkelerin faktör maliyetlerine dayanan ve bu nedenle çok az istihdam yaratan ithal teknolojiyi kullanma eğiliminde olmasına karşılık, küçük işletmelerin daha fazla emek yoğun olmasının istihdam yaratması bağlamında girişimciliğin önemine işaret etmektedir.

Literatürde girişimcilik ve işsizlik ilişkisi bağlamında, bir tarafta işsizliğin girişimciliği özendirdiğine yönelik ve diğer tarafta girişimcilik arttıkça işsizliğin azaldığını ileri süren iki farklı yaklaşımın yer aldığı görülmektedir. İlk yaklaşım, işsizlikten kaçışı ifade eden “mülteci/sığınmacı etkisi” (Refugee effect), diğeri “Schumpeter/girişim etkisi” olarak kabul görmektedir (Kum ve Karacaoğlu, 2010: 454; Blau, 1987; Blanchflower ve Meyer, 1994). Öte yandan, Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2002 Executive Report, zorunluluk ve fırsat girişimciliği olarak iki farklı girişimcilik türünden bahsetmektedir. Buna göre, bireylerin girişimci faaliyetlere katılmasının (a) bir iş fırsatı olarak algulamaları (birkaç olası kariyer seçeneğinden biri olarak iş kurmayı seçmeleri) veya (b) girişimciliği son çare olarak görmeleri (diğer iş seçenekleri ya yoktur ya da tatmin edici değildir) biçiminde iki temel nedeni bulunmaktadır.

GEM 2002 araştırması, dünya çapında girişimcilik çabalarına katılanların % 61’inin bir iş fırsatından yararlanmaya çalıştığını, % 37’sinin ise girişimcilikten başka seçeneklerinin olmadığı için girişimci olduklarını göstermektedir (Reynolds vd., 2002: 16). Benzer şekilde, Polonya’da 2003–2018 döneminde artan işsizliğin, yeni kayıtlı hizmet işletmesi sayısında müteakip artışa katkıda bulunduğu tespit edilmiştir (Wosiek, 2021). 2010-2017 dönemine ilişkin Türkiye’deki girişimcilik faaliyetleriyle işsizlik arasındaki nedensellik ilişkisini tespit etmek üzere yapılan çalışmada da, işsizlik oranı ile sanayi üretim endeksinden yeni açılan işletme sayısına doğru tek yönlü nedensellik bulgulanmıştır (Çetintaş vd., 2018: 132). Hassan (2013, 4443) tarafından

yürütülen ampirik çalışmada, Nijerya'daki işsizlik sorununun etkili girişimcilik gelişimi yoluyla azaltılabileceği tespit edilmiştir.

Audretsch ve Thurik (2000: 19), işgücü başına düşen girişimci sayısındaki artışın daha düşük işsizlik seviyelerine yol açıp açmadığını inceledikleri 1974-1994 döneminde, AB-15, Japonya ve ABD dahil olmak üzere 23 OECD ülkesini içeren çalışmalarında, 1984'ten önceki on yılda daha fazla girişimciliğe yönelen ülkelerin, sonraki on yılda işsizlik oranlarında daha büyük düşüş ile karşılaştıklarını tespit etmişlerdir. Diğer bir ifade ile, girişimcilik faaliyetlerindeki artışlar, daha yüksek büyüme oranları ve işsizliğin azalmasıyla sonuçlanma eğilimi göstermekte, girişimcilik faaliyetini artırmamış olan ülkelerde, daha az büyüme ve işsizlikte daha az azalma söz konusu olmakta (Audretsch vd., 2001: 3) ve girişimciliğin teşvik edildiği ülkelerde, yatırımların yoğunlaşmasının işsizlik oranlarını düşürdüğü gözlenmektedir (Küçükaltan, 2009: 23). Elbette, işsizliğin bölgeye göre değişim gösterebileceği, ancak genellikle yalnızca ulusal bir bakış açısıyla ele alındığı (Elhorst, 2003: 709) göz önünde bulundurulmalıdır.

Alan yazın incelendiğinde girişimcilik ve işsizlik ilişkisinin farklı açılardan ele alınarak incelendiği çalışmalar görülmektedir (Boadway vd., 1998; O'Leary, 2022; Çetintaş vd., 2018; da Fonseca, 2022; Røed ve Skogstrøm, 2014; Kang ve Xiong, 2021; Davari vd., 2022).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Önem ve Amacı

İşsizlik toplumun tamamını rahatsız eden ve sosyal olarak gelişmeyi engelleyen olumsuz bir kavramdır. İşsizlik önlenmesi için girişimcilik ise arzu edilen önemli bir hareket olup, kamu tarafından da desteklenmektedir. Çalışma ile girişimcilik ve işsizliği konu edinen uluslararası literatürdeki eserlerin incelenerek, literatürde bulunan eksikliklerin tanımlanması amaçlanmaktadır. Yapılan çalışma ile birlikte girişimcilik ve işsizlik konusunda uluslararası literatürdeki eksiklerin belirlenmesi ve yeni çalışmalara rehberlik etmesi beklenmektedir.

Bu kapsamda girişimciliğin işsizliğin azaltılması için önemli bir etken olduğu bilinmektedir. Dünya'da bu yönde yer alan eserlerin incelenmesi ile birlikte literatür hakkında okuyucuların bilgilendirilmesi sağlanacaktır. Çalışmanın verileri Web of Science veri tabanından alınmıştır. Verilerin toplanması için "unemployment" ve "entrepreneurship" kelimeleri aratılarak ortaya çıkan sonuçlar incelenmiştir. Filtreleme yapılarak sadece İngilizce makaleler incelemeye alınmış ve 429 makaleye ulaşılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Web of Science veri tabanı üzerinden 1.645 çalışmaya ulaşılmıştır. Söz konusu çalışmalar içerisinden 2013 ile 2022 yılları arasında yayınlanmış, Social Sciences Citations Index (SSCI) indeksinde yayınlanan, İngilizce makaleler filtrelenerek veri seti oluşturulmuştur. Araştırma evreninde kullanılan makalelere ilişkin genel bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Makalelere İlişkin Genel Bilgiler

Değişkenler	Veri Sonuçları
Veri Seti Hakkında Ana Bilgiler	
Zaman Aralığı	2013:2022
Kaynaklar	228
Makale Sayısı	429
Yıllık Yayınlanan Ortalama Makale Sayısı	-27,02
Yıl Başına Düşen Ortalama Makale Sayısı	4,52
Makale Başına Düşen Atıf Sayısı	12,77
Atıf Sayısı	21.809
Doküman İçeriği	
Anahtar Kelimeler + (ID)	1.066
Yazarın Anahtar Kelimeleri (DE)	1.451
Yazarlar	
Yazarlar	1.069

Tek yazarlı dokümanların yazarları	66
Yazar İşbirliği	
Tek yazarlı dokümanlar	66
Doküman Başına Ortak Yazarlar	2,78
Uluslararası ortak yazarlık %	36,36
Döküman Türü	
Makale	401
Makale: Kitap Bölümü	26
Makale: Erken Erişim	2

3.3. Verilerin analizi

Araştırma ve araştırmacı sayısında yaşanan artış literatürde yer alan yayın sayısında da büyük bir gelişmeyi beraberinde getirmiştir. Araştırmalar sonucunda büyük bir verinin yapılandırılması ve tasnif edilmesine yönelik ihtiyaç ortaya çıkmıştır (Kokol vd., 2021). Bu ihtiyaca binaen bibliyometri, belgelerin özelliklerinin ve belgelerle ilgili süreçlerin ölçümünü kapsayan literatür taramasını kolaylaştıran önemli bir metodoloji olarak ortaya çıkmıştır. Bibliyometrik teknikler arasında kelime sıklığı analizi, atıf analizi, ortak kelime analizi, yazar, araştırma grubu veya ülke tarafından yapılan yayınların sayısı gibi belge sayımı ve haritalama işlemleri yer almaktadır (Thelwall, 2008).

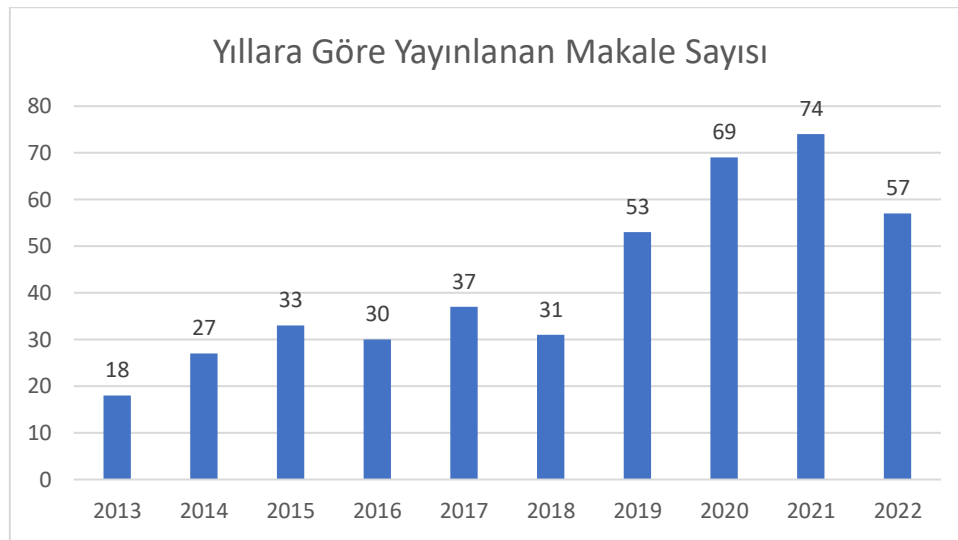
Bibliyometrik çalışmalar, analiz birimleri arasındaki ilişkiye dair içgörüler sunan veya analiz birimlerinin değerlendirilmesine yardımcı olan ilişkiyi veya değerlendirici olarak geniş bir şekilde kategorize edilebilir bir görsel bilgi sunmaktadır (Stuart, 2018). Yapılan sorgulama sonucunda elde edilen veriler bibtex formatında WoS veri tabanından indirilerek, R 4.2.2 paket programı eklentisi olan biblmetrix ile incelenmiştir.

4. BULGULAR

Bibliyometrik analiz, karmaşık bağlantıları açıklayarak, nicel durumda bulunan verinin nitel olarak yorumlanması imkân tanıyan görsel bir metodolojidir (van Eck ve Waltman, 2010).

4.1. Dergilere İlişkin Bulgular

Toplamda 429 makale incelenecek olup makalelerin yıllara göre dağılımı ilişkin bilgiler Şekil 1'de sunulmaktadır.

Şekil 1. Yıllara Göre Yayınlanan Makale Sayısı

Araştırma verileri son on yılı kapsayacak şekilde belirlenmiştir. Toplam 429 makale içerisinde en çok yayın 74 adet ile 2021 yılında yapılmış, bu yayınlar toplam yayınların %17,25'ini tek başına oluşturmaktadır. Makale sayısında genel itibari ile bir artış yaşansa da 2021 yılından 2022 yılına geçildiğinde %27'lik bir azalma gözle çarpılmaktadır.

Bradford saçılım yasası çok popüler ve en çok bilinen yasadır. İlk olarak 1934'te yayınlanan Bradford'un (bilgi kaynaklarındaki konuların) saçılma yasası, genellikle Zipf yasası (doğal dil metinlerindeki kelime frekansları hakkında) ve Lotka yasası (yazarların üretkenliğinin dağılımı hakkında) ile birlikte anılır. Belirtilen yasalar en önemli üç bibliyometrik yasadır. Genellikle Kütüphane ve Bilgi Bilimi içinde bulunan en iyi bilimsel araştırma modeli veya örneği olarak kabul edilmektedir (Arsenova, 2013). Bu kapsamda Bradford saçılım yasasına göre hazırlanan veriler Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: Bradford Saçılım Yasasına Göre Dergi Tablosu

Sıra	Dergi İsmi	Frekans	Kümülatif Frekans	Bölge
1	Sustainability	36	36	Bölge 1
2	Small Business Economics	25	61	Bölge 1
3	International Entrepreneurship and Management Journal	12	73	Bölge 1
4	Frontiers in Psychology	9	82	Bölge 1
5	Education and Training	8	90	Bölge 1
6	International Journal of Entrepreneurial Behavior ve Research	7	97	Bölge 1
7	Journal of Business Venturing	7	104	Bölge 1
8	Regional Studies	7	111	Bölge 1
9	Applied Economics	6	117	Bölge 1
10	Applied Economics Letters	6	123	Bölge 1
11	Entrepreneurship Research Journal	5	128	Bölge 1
12	Papers in Regional Science	5	133	Bölge 1
13	Economic Research-Ekonomska Istrazivanja	4	137	Bölge 1
14	Entrepreneurship and Regional Development	4	141	Bölge 1
15	IDS Bulletin-Institute of Development Studies	4	145	Bölge 1

Bugün hala geçerli olan temel fikir, bir bilim insanı bir makaleyi okursa, hangi makalelerin benzer bir konuyu kapsayabileceği dair bir görüş elde edeceğine yöneliktir. Kısaca okunan bir makalenin sonucunda makalede yapılan alıntılara bakılarak aynı konuda başka kaynaklara da ulaşılabilmenin yararlı olacağı düşünülmektedir. Ancak bu şekilde yapılan bir tarama ana kaynaktan uzaklaşarak küçük alıntı yapılan ve konudan uzaklaşan eserlere ulaşmaya ve zaman kaybetmeye neden olabilmektedir. Bradford'un saçılım yasası küçük alıntılar bulunan dergiler yerine konu hakkında geniş değerlendirmeler yapan dergilere yönlendirmek açısından önemli bir yöntem sunmaktadır (Thelwall, 2008).

Dergilerin üretkenliği konusunda diğer bir değerlendirme yayın ve atfın ortak bir değerlendirmesi olan h/g/m indekslerdir. Hirsch (2005) tarafından bir araştırmacının bilimsel çıktısını sadece yayın sayısı ile değil aynı zamanda yayına karşılık atfı ölçmek için yeni bir yöntem ortaya konulmuştur (Tietze ve Hofmann, 2019). H-indeksi olarak anılan bu yöntem daha sonra ortaya çıkan eksikliklerin giderilmesi ile g indeksi ve zamanında dâhil edilmesi ile birlikte m indeksi olarak farklı araştırmacılar tarafından formüle edilmiştir. Dergilerin üretkenliklerinin dair bilgiler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4: Dergilerin h/g/m İndeks Tablosu

Dergi İsmi	h indeks	g indeks	m indeks	Toplam Atıf Sayısı	Yayın Sayısı	Yayınlanan İlk Makalenin Tarihi
Small Business Economics	15	25	N/A	720	25	N/A
International Entrepreneurship and Management Journal	8	12	N/A	179	12	N/A
Sustainability	8	12	1,143	194	36	2017
Education and Training	6	8	N/A	124	8	N/A
Journal of Business Venturing	6	7	0,545	479	7	2013
International Journal of Entrepreneurial Behavior ve Research	5	7	0,714	90	7	2017
Regional Studies	5	7	N/A	165	7	N/A
Journal of Business Research	4	4	0,5	101	4	2016
Papers in Regional Science	4	5	0,444	78	5	2015
Cambridge Journal of Economics	3	3	0,3	92	3	2014

Yayınların sayısı araştırmacılar açısından en önemli gösterge olarak görünse de yayın başına alınan atıf sayısı ve bunların yıllara göre değişimi daha sağlıklı bilgi vermektedir. Yayınlar yapılan atıf sayısı yayının niteliği hakkı bilgi sağlayan önemli bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda en çok yayını yapan Sustainability dergisinin üçüncü sıraya düştüğü görülmektedir. Özellikle indekslere bağlı ölçümlerde atıf sayısı ön plana çıkmaktadır.

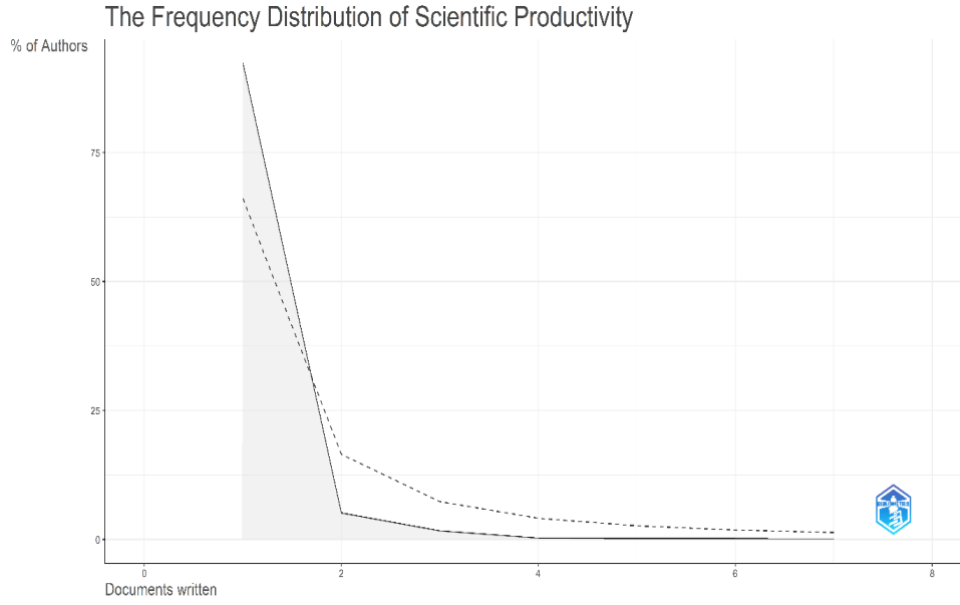
4.2. Yazarlara İlişkin Bulgular

Yazarların üretkenliği konusunda birçok değerlendirme bulunup bunlardan en önemlilerinden birini Lotka yasası oluşturmaktadır. Lotka yasasına göre yazarların üretkenliğinin incelendiği dağılım Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Lotka Yasasına Göre Yazar Dağılımı

Yazılan Belgeler	Yazar Sayısı	Yazarların Oranı
1	988	0,924
2	55	0,051
3	18	0,017
4	3	0,003
5	2	0,002
6	2	0,002
7	1	0,001

Sadece bir adet makalesi bulunan yazar sayısı 988 kişidir. Toplam 1.069 yazar arasında oranlandığında bu oran bütün yazarların %92,40’na denk gelmektedir. İki adet makalesi bulunan 55 kişi (%5,10), üç adet makalesi olan 18 kişi (% 1,70) bulunduğu en fazla 7 makalesi bulunan yazar olduğu görülmektedir. Lotka yasasına göre mevcut durum uyumsuz olup durum Şekil 2’de görselleştirilmiştir.

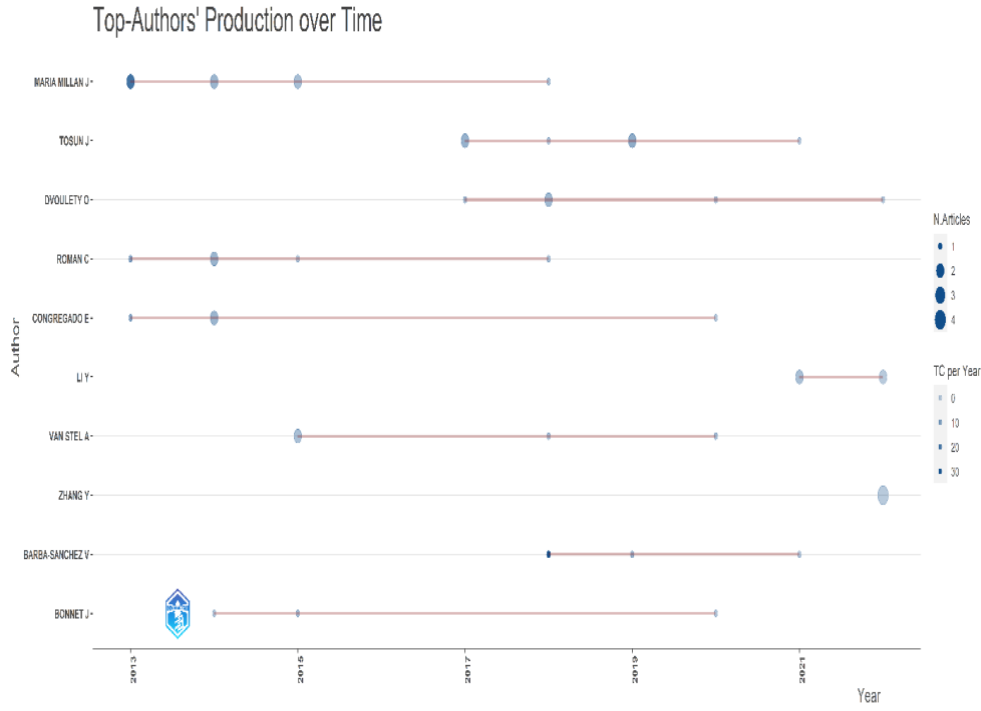
Şekil 2: Lotka Yasasına Göre Dağılım

Yazarların genel olarak birden fazla eserde yer almadığı görülmektedir. Yazarlar ve dergilerin üretkenlik durumlarının bilimsel olarak değerlendirilmesi için h/m/g indeks gibi çeşitli indeksler bulunmaktadır. Bu kapsamda hazırlanan veriler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Yazarların Üretkenliklerinin h/g/m İndekslerine Göre Dağılımı

Yazar	h indeks	g indeks	m indeks	Toplam Atıf	Toplam Yayın Sayısı	İlk Yayın Tarihi
Maria Millan, J.	7	7	0,636	331	7	2013
Roman, C.	5	5	0,455	172	5	2013
Tosun, J.	5	6	0,714	91	6	2017
Van Stel, A.	5	5	N/A	52	5	N/A
Dvoulety, O.	4	6	N/A	56	6	N/A
Caliendo, M.	3	3	0,333	60	3	2015
Coad, A.	3	3	0,273	293	3	2013
Congregado, E.	3	4	0,273	151	4	2013
Fritsch, M.	3	3	0,333	66	3	2015
Kuenn, S.	3	3	0,333	60	3	2015

Yazarların sadece yayın sayısına göre değerlendirilmesinin bazı kusurlarının olduğu yukarıdaki Tablo 6’da görülmektedir. Yazarların yayınları çok olsa dahi alınan atıf değerlendirmeyi etkileyen önemli bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda, zamana bağlı değişimde önemli bir etkidir. Zamana bağlı olarak yazarlarının üretkenliği Şekil 3’de sunulmuştur.

Şekil 3: Zamana Bağlı Olarak Yazarların Üretkenliği

En üretken olan yazar Jose Maria Millan'ın eserlerini 2013, 2014, 2015 yıllarında 2'şer adet, 2018'de bir adet olmak üzere 7 adet olduğu en çok atfında 2013 yılında yapılan makalelere yapıldığı görülmektedir. Şekle göre üst sıralarda yer alan yazarların atıf sayılarının da yüksek olduğu görülmektedir.

Yazarların makaleyi kaç kişi yazdıkları da bir kriter olarak yer almaktadır. Tek yazılan makaleler için yazarların harcaacağı emek fazla iken çoklu yazarlarda bu emek bölünmektedir. Bu nedenle makale başına yazar katkısı Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Makale Başına Yazar Katkısı

Yazar	Makale Sayısı	Makale Başına Yazar Katkısı
Maria Millan, J.	7	1,95
Dvoulety, O.	6	3,42
Tosun, J.	6	2,73
Roman, C.	5	1,50
Van Stel, A.	5	1,37
Congregado, E.	4	1,33
Li, Y.	4	2,00
Zhang, Y.	4	1,03
Anokhin, S.	3	1,53
Barba-Sanchez, V.	3	1,08

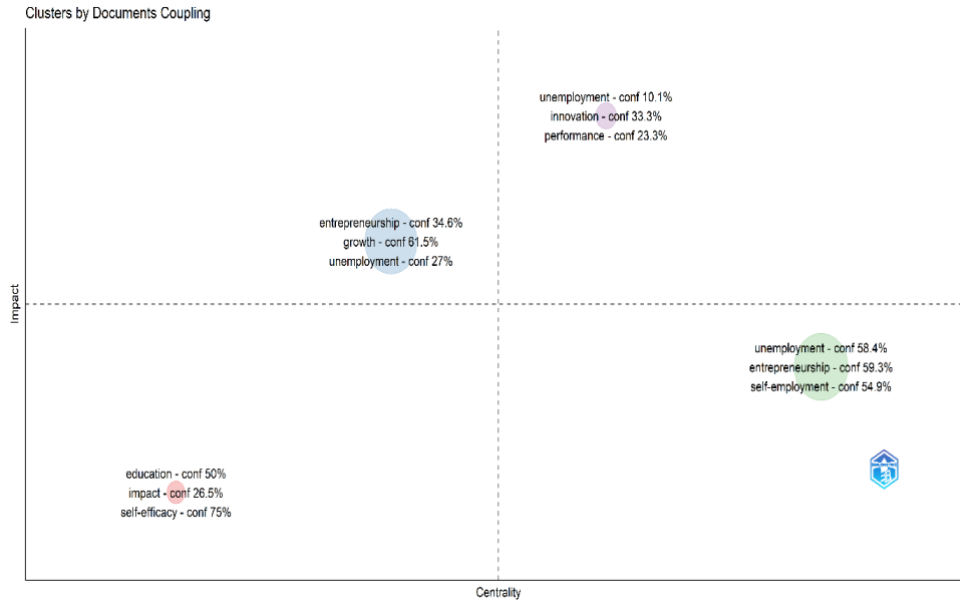
En çok makaleler üzerine bireysel katkısı olan yazarın Ondrej Dvoulety olduğu görülmektedir. Ancak hangi yazarın ne kadar katkı sağladığını ölçebilecek gerçek bir birim değer aslında bulunmamaktadır. Bu belirleme de gerçeği yansıtmasa da bir öneri sunması açısından önemlidir.

4.3. Sözcüklerin Analizi

Sözcüklerin analizinde en çok tekrarlanan cümlelerin belirlenmesi ve sözcüklerin bir gruplamaya dâhil edilerek yeni çalışma yapacak araştırmacılara yol gösterilmesi amaçlanmaktadır. En çok tekrarlanan sözcüklere ilişkin bilgiler Şekil 4'te sunulmuştur.

kavramları ön plana çıkmaktadır. Diğer odak grubu olan eğitim, her iki alanı da etkileyen önemli bir boşluğu ifade etmektedir.

Kelime gruplarının tematik olarak kümlere ayrıldığında bir ağırlık ve etkileşim oranı elde etmek mümkündür. Bu açıdan yapılan incelemede Şekil 8’de oluşturulmuştur.

Şekil 8: Anahtar Kelimelere göre Tematik Konsept

Yapılan analize göre en merkezi konumda yer alan tematik konuların growth (büyüme) ile 61,50’i temsil ettiği görülmektedir. İşsizlik ve girişimcilik ise daha az değere sahiptir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Yapılan çalışmada girişimcilik ve işsizlik konularını kapsayan uluslararası yayınların durumu ortaya konulmuştur. Bu bağlamda ülkemiz adresli yapılan yayınların henüz istenilen etki değerine sahip olmadığı görülmektedir. Türkiye sahip olduğu genç nüfus, jeopolitik konum, küresel etki kabiliyeti gibi nedenlerle ekonomi sahasındaki önemli aktörlerden biridir. Özellikle artan nüfus, göç baskısı ve küresel krizlerin etkileri, Türkiye’de istihdam sorunlarını daha önce olmadığı kadar belirgin hale getirmiş, bu hususla mücadelede atılacak adımları kıymetlendirmiştir.

Girişimcilik ve işsizlik temalı çalışmalar incelendiğinde yapılan çalışma sayısının en fazla 74 eserle 2021 yılında olduğu, çalışmalara yapılan atıf sayısının 21.809 düzeyinde olduğu, kavramların en fazla SSCI indekste yer alan Sustainability dergisinde yer verildiği görülmektedir. Söz konusu verilerden en dikkat çeken 2021 yılında kavramların konu edildiği çalışmalarda belirgin bir artışı yaşanmasıdır. Bu durumun nedeninin Covid-19 sürecinin teknoloji ve inovasyon dönüşümünde yarattığı katalizör etki olduğu düşünülmektedir (Sezgin, 2020). Bu dönemde teknoloji ve inovasyonun toplumun hemen her kesiminde yaygınlaşması, teknoloji ve inovasyonun odağını oluşturduğu modern girişimci anlayışın yayılmasına önemli katkıda bulunmuştur (Sarioğlu, 2020). Kavramlara ilişkin yapılan yayınlar arasında Türkiye merkezli çalışmalar sınıflandırıldığında 1 adet bildiri (Kum ve Karacaoğlu, 2010), 2 adet yüksek lisans tezi (Balkaya, 2017; Sezer Akgün, 2019), 1 adet makale (Çetintaş vd., 2018) bulunduğu görülmüştür. Söz konusu bu durum, akademik anlamda kavramlara gösterilen ilginin eksikliğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Girişimciliğin, işsizlik ve istihdam sorunu üzerindeki etkileri göz önüne alındığında (Bayraktar ve İncekara, 2013), ülkemizde işsizlik odaklı sorunların sürekli gündemde olmasının nedeninin bu ilgi eksikliği olduğu ileri sürülebilir. Bu doğrultuda girişimcilik ve işsizlik temalarının işlendiği akademik çalışmaların sayısının artması ve söz konusu çalışmaların nitelikli hale dönüştürülmesi son derece önemlidir. Ülkemizde yapılan çalışmaların yetersiz olması sebebiyle yurt dışında bulunan eserlere yönelim oluşmuştur.

Girişimcilik, istihdamı etkileyip, işsizliği azaltan önemli bir aktördür. Ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin %37 düzeyinde bulunduğu görülmektedir. Öğrencilerin aldıkları eğitime rağmen ülkemizde girişimciliğin istenilen düzeye ulaşmadığı bilinmektedir (Sezer Akgün, 2019:88). KOBİ'lerin özellikle girişimciliğin gelişmesi açısından önemli bir unsur olduğu ve bir başlangıç noktası olduğu görülmektedir. KOBİ'ler ülkemiz ticari hayatının vazgeçilmezi ve ilk basamağı olarak işsizliğin azaltılmasında önemli bir faktördür. Literatürde daha önce yapılan çalışmalarda işsizliğin artmasının girişimciliği de olumsuz etkilediği belirlenmiştir (Kum ve Karacaoğlu, 2010).

Yapılan analizlerde göstermektedir ki işsizlik ile girişimcilik arasındaki ilişkide eğitim önemli bir üçüncü değişkendir. Özellikle eğitim ile birlikte uygulama ve gelişim imkânı bulunan alanlarında yaratılması girişimciliği artırmaktadır. Üniversitelerde bulunan kuluçka merkezleri ve teknoparkların bu açıdan önemli bir katalizör olduğunu söylemek mümkündür. Ancak ülkemizde bu konuda da bazı aksaklıklar (bütçe, planlama, koordinasyon, nitelik vb.) söz konusudur. Bu nedenledir ki girişimciliğin yayılımı noktasında istenen sonuçlar ortaya çıkmamaktadır (Tepe ve Zaim, 2019). Yine analize göre uluslararası eserlerde politika, geliştirme, yaratıcılık, öğrenci, inovasyon, performans gibi kavramlar ön plana çıkmaktadır. Ülkemizde yapılan eserler daha kısır içerikte olmakla beraber örneklem bakımından özellikle üniversite öğrencileri üzerine yoğunlaşmaktadır (Balkaya, 2017; Sezer Akgün, 2019). Yine kavramlara ilişkin ülkemizde yapılan az sayıda eserin aldığı atıf miktarı da oldukça sınırlıdır. Örneğin nitelikli bir yayın olmasına rağmen Çetintaş vd. (2018) yayınladığı makale yıllar içerisinde aldığı hiçbir atıf yoktur. Ülkemizde işsizliğin girişimcilik sayesinde çözülmesine yönelik araştırmaların sınırlılığı ve akademisyenlerin ilgisizliği görülmektedir. Uluslararası literatürde bu kadar yaygın bir konunun ülkemizde işlenmemesi ve araştırmacıların bu konulara ilgisiz kalmaları yapılan çalışmanın önemini göstermektedir. Özellikle yapılan çalışmanın literatürdeki eksiklikleri bulma noktasında ve araştırmacılara rehberlik etmesi konusundaki ana amacına uygun olarak yapıldığı söylenebilir. Bununla birlikte yapılan akademik çalışmalarda girişimcilik ve işsizlik kavramlarına göç olgusu, toplum 5.0 modeli, sosyolojik dönüşüm konsepti perspektifinden yeterince bakılmadığı, dolayısıyla bu noktalarda önemli literatür boşluklarının olduğu anlaşılmakta, araştırmacıların bu doğrultuda yayın yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Almeida, F. ve Santos, J.D. (2020). The effects of Covid-19 on job security and unemployment in Portugal. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 40 (9/10), 995-1003.
- Arsenova, I. (2013). New Application of Bibliometrics. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 73, 678-682. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.02.105>
- Asare, P. ve Barfi, R. (2021). The impact of Covid-19 pandemic on the Global economy: emphasis on poverty alleviation and economic growth. *Economics*, 8(1), 32-43.
- Audretsch, D.B. ve Thurik, A.R. (2000). Capitalism and democracy in the 21st century: from the managed to the entrepreneurial economy. *Journal of evolutionary economics*, 10(1), 17-34. <https://doi.org/10.1007/s001910050003>
- Audretsch, D.B., Carree, M.A., ve Thurik, A.R. (2001). *Does entrepreneurship reduce unemployment?* (No. 01-074/3). Tinbergen Institute discussion paper.
- Balkaya, E. (2017). *Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisi: TRA1 bölgesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayrakdar, S., & İncekara, A. (2013). Türkiye'nin genç işsizlik profili. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 4(1), 15-38.
- Beladi, H., ve Kar, S. (2014). Unemployment benefits and entrepreneurship. *The Japanese Economic Review*, 65(1), 122-128. <https://doi.org/10.1111/jere.12023>
- Blanchflower, D.G., ve Meyer, B.D. (1994). A longitudinal analysis of the young self-employed in Australia and the United States. *Small Business Economics*, 6(1), 1-19.
- Blau, D.M. (1987). A time-series analysis of self-employment in the United States. *Journal of political economy*, 95(3), 445-467. <http://dx.doi.org/10.1086/261466>

- Boadway, R., Marceau, N., Marchand, M., ve Vigneault, M. (1998). Entrepreneurship, asymmetric information, and unemployment. *International Tax and Public Finance*, 5(3), 307-327.
- Coulter, M. (2001). "Entrepreneurship in Action, Small Business" 2000 (New Jersey: PrenticeHall)
- Çetintaş, H., Bıcıl, İ. M., ve Türköz, K. (2018). Türkiye’de Girişimcilik İle İşsizlik Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 13(2), 124-134.
- Da Fonseca, J.G. (2022). Unemployment, entrepreneurship and firm outcomes. *Review of Economic Dynamics*, 45, 322-338. <http://dx.doi.org/10.1016/j.red.2021.07.003>
- Davari, A., Sefidbari, L., Khazaei, M., Sakhdari, K., ve Jahromi, Y. M. (2022). Causal Relationships Between Entrepreneurship, Unemployment And Economic Growth In Selected Countries. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 27(03), 2250020. <http://dx.doi.org/10.1142/S1084946722500200>
- Drucker, F.P. (1985). *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York: Harper ve Now.
- Dünya Bankası (2020). Dünya Kalkınma Göstergeleri. Erişim Adresi: <https://data.worldbank.org/>,
- Dünya Bankası (2021). İşsizlik İstatistikleri. Erişim Adresi: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2021&start=1991>
- Dünya Bankası (2022). Dünya Kalkınma Göstergeleri. Erişim Adresi: <https://data.worldbank.org/>,
- Dünya Bankası (2022). Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu. Erişim Adresi: <https://www.worldbank.org/tr/news/press-release/2022/01/11/global-recovery-economics-debt-commodity-inequality>
- Elhorst, J.P. (2003). The mystery of regional unemployment differentials: Theoretical and empirical explanations. *Journal of economic surveys*, 17(5), 709-748.
- Ghose, A. K., Majid, N. ve Ernst, C. (2010). Küresel İstihdam Sorunu, *International Labor Office Geneva*, Çeviri Editörü: Ömer Faruk Çolak, Genel Yayın No: 50, 1. Basım, Ankara: Elif Yayınevi.
- Güler K. B. (2005). "İşsizlik ve Yarattığı Psiko-Sosyal Sorunların Öğrenilmiş Çaresizlik Bağlamında İncelenmesi," *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası Dergisi* (55), : 373-394.
- Harper, M. (1991). Enterprise development in poorer nations. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 15(4), 7-11.
- Hassan, O.M. (2013). Curbing the unemployment problem in Nigeria through entrepreneurial development. *African journal of business management*, 7(44), 4429-4444.
- Ho, S.Y. ve Iyke, B. N. (2018). Unemployment and Inflation: Evidence of A Nonlinear Phillips Curve in The Eurozone. *The Journal of Developing Areas*, 53 (4), 151-163.
- ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) (2022). Dünya’da İstihdam ve Sosyal Görünüm Eğilimler. Erişim Adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_834656.pdf (20.12.2022)
- ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) (2021). *Stajlar, İstihdam Edilebilirlik ve İnsana Yakışır İş Deneyimi Arayışı*. Erişim Adresi: https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_799773/lang--en/index.htm
- ILOSTAT (Uluslararası Çalışma Örgütü İstatistikleri) (2022). *İstatistik Verileri*. Erişim Adresi: <https://ilostat.ilo.org/data/>
- Kang, Y., ve Xiong, W. (2021). Is entrepreneurship a remedy for Chinese university graduates’ unemployment under the massification of higher education? A case study of young entrepreneurs in Shenzhen. *International Journal of Educational Development*, 84, 102406. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2021.102406>
- Kılınç, E.C. (2021). Covid-19 Salgını ve İşsizlik Oranları İlişkisi: OECD Ülkeleri Örneği. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12 (24), 922-945.
- Kokol, P., Blažun Vošner, H., ve Završnik, J. (2021). Application of bibliometrics in medicine: A historical bibliometrics analysis. *Health Information ve Libraries Journal*, 38(2), 125-138. <https://doi.org/10.1111/hir.12295>
- Kong, E. ve Prinz, D. (2020). Disentangling policy effects using proxy data: Which shutdown policies affected unemployment during the COVID-19 pandemic?. *Journal of Public Economics*, 189, 104257.

- Kum, H., ve Karacaoğlu, K. (2010). *Türkiye’de girişimcilik ve işsizlik ilişkisi: dinamik bir analiz*. 18.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi. 454-463
- Lumpkin, G. T., ve Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy of management Review*, 21(1), 135-172. <https://doi.org/10.2307/258632>
- O’Leary, D. (2022). Unemployment and entrepreneurship across high-, middle-and low-performing European regions. *Regional Studies, Regional Science*, 9(1), 571-580. <https://doi.org/10.1080/21681376.2022.2118072>
- Onileowo, T.T., ve Anifowose, O.D. (2020). Catalyst and Instrument of National Growth: Interrogating the Significance of Entrepreneurship in Nigerian Economic Development. *Catalyst*, 12(3), 103-110.
- Pedersen, P.J. ve Lund, R. (1987). *Unemployment: Theory, Policy and Struct.* New York: Walter de Gruyter.
- Røed, K. ve Skogstrøm, J.F. (2014). Unemployment insurance and entrepreneurship. *Labour*, 28(4), 430-448. <https://doi.org/10.1111/labr.12040>
- Santarelli, E. ve Vivarelli, M. (2007). Entrepreneurship and the process of firms’ entry, survival and growth. *Industrial and corporate change*, 16(3), 455-488.
- Sarıoğlu, K. (2020). COVID-19 Salgınının Türkiye’deki girişimciler ve faaliyetleri üzerinde etkileri: Nitel bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 15(2), 55-77.
- Serter, N. (1993). *Genel olarak ve Türkiye açısından istihdam ve gelişme*. İstanbul Üniversitesi.
- Sezer Akgün, S. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti İle İşsizlik Kaygısı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Sezgin, O. (2020). Covid-19 pandemisinin girişimcilik yazınına yansıması. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 308-321.
- Sinha, J.N. (1968). The Concept of Unemployment in A Developing Economy. *Indian Journal of Agricultural Economics*, 15-36.
- Solomon, S., Bendickson, J.S., Liguori, E.W., ve Marvel, M.R. (2022). The effects of social spending on entrepreneurship in developed nations. *Small Business Economics*, 58(3), 1595-1607.
- Stuart, D. (2018). Open bibliometrics and undiscovered public knowledge. *Online Information Review*, 42(3), 412-418. <https://doi.org/10.1108/OIR-07-2017-0209>
- Tepe, S. ve Zaim, A. (2019). The Proposal of a Fuzzy Ahp Based Model for the Efficiency Analysis of Technopark. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20 (2) , 261-293.
- Thelwall, M. (2008). Bibliometrics to webometrics. *Journal of Information Science*, 34(4), 605-621. <https://doi.org/10.1177/0165551507087238>
- Tietze, A. ve Hofmann, P. (2019). The h-index and multi-author hm-index for individual researchers in condensed matter physics. *Scientometrics*, 119(1), 171-185. <https://doi.org/10.1007/s11192-019-03051-w>
- Uygungil, S. ve Kobanoğlu, M.S. (2017). The Effect of Positive Psychological Capital on Entrepreneurship Tendency: A study on University Students. *Perspectives in Humanities and Social Sciences: Hinting at Interdisciplinarity 4th Edition: Revolutions, the Archeology of Change*, May 2017, Iasi, Romania.
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538. <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>
- Wennekers, S. ve Thurik, R. (1999). Linking entrepreneurship and economic growth. *Small business economics*, 13(1), 27-56.
- Wosiek, M. (2021). Unemployment as a determinant of local service-oriented entrepreneurship: a case study of Poland. *Ekonomia i Prawo. Economics and Law*, 20(3), 693-708.